

Tulevaisuus tehdään tänään

VTT:n ennakointi tukee muutosta ja mahdollisuuksia

VTT:llä ennakointi on olennainen osa tiedolla johtamista. Se tarjoaa välineitä epävarmuuksien hallintaan ja auttaa kohdistamaan resurssit vaikuttavasti tavoitteiden saavuttamiseksi.

TEKSTI: KAISA LÄHTENMÄKI-SMITH, SONJA MARTIKAINEN JA MINNA HALONEN

Yritykset ja julkinen sektori kohtaavat yhteisiä haasteita ennakkoinnin hyödyntämisessä. Tulevaisuuteen liittyvää tietoa on runsaasti saatavilla, mutta sen tulkinta ja soveltaminen käytännön päätöksenteossa ovat haasteita.

Ennakointikyvykkyyttä tarpeen kehittää

Ennakointi ei ole riittävästi vakiintunut osaksi yritysten toimintaa, eikä strateginen tieto siirry tehokkaasti käytäntöön. Häiriötekijät koetaan etäisiksi ja vaikeasti liitettäviksi liiketoiminnan arkeen.

Julkisella sektorilla ennakkoinnin haasteet liittyvät puolestaan erityisesti vaikuttavuuden ja integraation puutteeseen. Monilta organisaatioilta puuttuu kyvykkyys muuttaa ennakointitieto konkreettiseksi toimiksi, ja näkökulma tulevaisuuteen jää usein liian kapeaksi. Samaan aikaan toimintaympäristön kasvava epävarmuus ("VUCA-maailma") tekee ennakkoinnista entistä tärkeämpää.

Haasteisiin vastaamiseksi organisaatiot ovat alkaneet kehittää ennakointikyvykkyytään. Vaikka dataan pohjautuvat ennustemenetelmät ovat kehittyneet huomasti, menneisyyteen perustuvat mallit eivät riitä, koska ne voivat ohittaa odottamattomat ja epälineaariset muutokset. Siksi ennakkoinnin tueksi tarvitaan myös luovia menetelmiä, jotka haastavat liiallisen determinismin ja tukevat uusien tulevaisuuksien kuvittelemista. Tulevaisuuden muovaaminen ei ole vain kehityskulkujen seuraamista, vaan aktiivista vaikuttamista siihen, mihin suuntaan haluamme mennä. Tämä vaatii osallistavia prosesseja, systeemisten vipupisteiden tunnistamista ja ymmärryksen pohjalta luotavia yhteisiä tulevaisuusvisioita.

Osa tiedolla johtamista

VTT:n tutkimus- ja innovaatiotoiminta keskittyy energian, kestävien materiaalien ja uusiutuvan teollisuuden kehittämiseen.

Ennakkoinnilla varmistamme, että pysymme kehityksen kärjessä ja tarjoamme innovatiivisia ja kestäviä ratkaisuja. Tuemme hallituksia ja ministeriöitä energia-, ilmasto- ja innovaatiopolitiikan valmistelussa, mm. vähähiilisyystiekarttojen ja ilmastostrategioiden laadinnassa, ja laadimme teknologiatiekarttoja kansainvälisissä yhteistyöhankkeissa. Näissä yhdistämme laadullisia menetelmiä ja määrällisiä mallinnuksia sidosryhmiin ja päätöksentekijöiden kanssa.

VTT:llä ennakointi on olennainen osa tiedolla johtamista,

joka tarjoaa välineitä epävarmuuksien hallintaan ja auttaa kohdistamaan resurssit vaikuttavasti pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamiseksi. Ennakkoinnin merkitys korostuu entisestään tulevaisuustiedon hyödyntämisen tukiessa päätöksentekoa ja vahvistaa organisaation kykyä reagoida muuttuviin olosuhteisiin. Hyödynnämme ennakkoinnin käytäntöjä, joiden avulla

voidaan jäsentää tulevaisuuden kehityskulkuja, tunnistaa epävarmuuksia ja rakentaa vaihtoehtoisia skenaarioita päätöksenteon tueksi. Käytämme muun muassa tulevaisuustaulukoita

ja -matriiseja tiedon rakenteelliseen esittämiseen. Laadimme vaihtoehtoisia tulevaisuuskuvia trendeihin ja epävarmuustekijöihin perustuen sekä olemme tarkastelleet pitkiä kehityslinjoja trendianalyysissä. Seuraamme aktiivisesti globaaleja signaaleja ja nousevia ilmiöitä, joista voi kehittyä merkittäviä muutoksentekejiä.

Ennakointi on osa tulevaisuusajattelun ankuroimista koko yhteiskuntaan: se antaa mahdollisuuden luoda toiveikasta tulevaisuutta,

teknologiaa hyödyntäen, yhdessä kehittäen ja riskeihin valmistautuen. ■

Tulevaisuuden muovaaminen ei ole vain kehityskulkujen seuraamista, vaan aktiivista vaikuttamista siihen, mihin suuntaan haluamme mennä.

Vaikka dataan pohjautuvat ennustemenetelmät ovat kehittyneet huomasti, menneisyyteen perustuvat mallit eivät riitä, koska ne voivat ohittaa odottamattomat ja epälineaariset muutokset.

Kaisa Lähtenmäki-Smith, johtava tutkija, VTT

Sonja Martikainen, Head of Business Intelligence, VTT

Minna Halonen, Research Scientist, VTT